

युवकांनी गहाण ठेवलेले स्वातंत्र्य: मुक्तदारु की दारुमुक्ती?

‘टू ड्रिंक ऑर नॉट टू ड्रिंक?’ युवांपुढचे खरे स्वातंत्र्य कुठले – दारु पिण्याचे की दारुपासूनचे?

लवकरच येऊ घातलेल्या सत्यातराव्या स्वातंत्र्यदिनानिमित्ताने आपल्या देशाच्या लोकसंख्येचा सर्वात मोठा भाग असलेल्या युवा पिढीने या प्रश्नावर विचार करणे आणि स्वतःची निश्चित अशी भूमिका बनवणे अत्यंत महत्त्वाचे आहे.

दारुविषयी वैयक्तिक व सामाजिक नीती काय असावी हा निव्वळ मतांचा विषय नसायला हवा. म्हणूनच याबाबतचे विज्ञान व पुरावा काय सांगतात ते बघायला हवे:

1. ‘ग्लोबल बर्डन ऑफ डिसीजेस’ हा अखख्या जगातला सार्वजनिक आरोग्यावरील आजतागायतचा सर्वात मोठा अभ्यास आहे. तो असं सांगतो की मृत्यू आणि अपंगत्वास कारणीभूत ठरणाऱ्या सर्वात वरच्या कारणांपैकी, दारु पहिल्या ७ मध्ये आहे. दारुशी निगडीत कारणांमुळे प्रत्येक दहा सेकंदाला एका व्यक्तीचा मृत्यू होतो.

2. जागतिक आरोग्य संघटनेच्या ‘ग्लोबल स्टेटस रिपोर्ट ऑन अल्कोहोल अँड हेल्थ’ अहवालानुसार जगभरामध्ये दरवर्षी सुमारे ३३ लक्ष लोक दारुमुळे मृत्युमुखी पडतात. काळजीची बाब म्हणजे प्रौढ लोकांच्या तुलनेत तरुण लोक दारुमुळे अधिक विषमपणे प्रभावित होतात.

२० – ३९ वर्षे वयोगटातील एकूण सर्व मृत्युंपैकी १३.५% मृत्यू हे दारुमुळे होतात. दारुचा वापर हा दोनशेहून अधिक रोग आणि अपघात परिस्थितींमध्ये एक कारक घटक (causal factor) आहे. दारुचे दुष्परिणाम फक्त पिणाऱ्या पुरते मर्यादित राहत नाहीत तर त्याच्या पलीकडे व्यापक समाजावर देखील होतात, जसे की स्त्रियांवरील अत्याचार, गरिबी वाढणे किंवा रस्त्यांवरील अपघात. एकंदरीत, वैयक्तिक ग्राहक आणि इतर सगळ्यांसाठी, दारु हा बाकी कुठल्याही ड्रगपेक्षा अधिक हानिकारक पदार्थ आहे.

3. इंटरनॅशनल एजन्सी फॉर रिसर्च ऑन कॅन्सरने वर्गीकृत केल्यानुसार, दारु हा एक टॉक्सिक, सायकोऑक्टिव्ह आणि अवलंबित्व निर्माण करणारा पदार्थ आहे आणि ‘ग्रुप 1 कार्सिनोजेन’ आहे. कॅन्सरला कारणीभूत ठरणाऱ्या सर्वात खतरनाक पदार्थांच्या या गटात अॅस्बेस्टोस, तंबाखू आणि चक्क रेडिएशन यांच्या जोडीने दारुचा समावेश आहे. अन्ननलिका, यकृत, कोलॉरेक्टल आणि स्तनाच्या कर्करोगासह सात प्रकारचे कर्करोग दारुमुळे संभवतात आणि जगात दरवर्षी ७.५ लाख नवीन कॅन्सर केसेस दारुमुळे होतात. दारु असलेले कोणतेही पेय, त्याची किंमत आणि गुणवत्ता काहीही असो, हे कर्करोग होण्याचा धोका निर्माण करतात.

4. वंचित आणि आर्थिक व सामाजिकदृष्ट्या मागास लोकसंख्येमध्ये दारु-संबंधित मृत्यू रुग्णालयात दाखल होण्याचे प्रमाण आणि होणारे नुकसान हे जास्त आहे. त्यामुळे दारु ही सर्वसमावेशक विकासाची शत्रू आहे आणि वाढत्या सामाजिक विषमतेला कारणीभूत ठरते. म्हणूनच दारुच्या वापरावर मर्यादा आणणे याचा समावेश आता संयुक्त राष्ट्रांच्या सस्टेनेबल डेव्हलपमेंट गोल्समध्ये देखील करण्यात आला आहे.

5. अल्प प्रमाणात दारु घेतल्यानंतरही रोग आणि दुखापतीचा धोका वाढतो हे लक्षात घेता, विशेषतः तरुण वयातील लोकांच्या आरोग्यासाठी दारु वर्ज्य असणे हे सर्वोत्तम आहे असे आता वैज्ञानिक निर्देश आहेत. जागतिक आरोग्य संघटनेने ‘द लॅन्सेट पब्लिक हेल्थ’मध्ये विधान प्रकाशित केले आहे की दारुच्या सेवनाचा विचार केला असता कुठलीही पातळी ही सुरक्षित नाही. ‘देअर इज नो सेफ लिमिट टू ड्रिंकिंग अल्कोहोल एक्सेप्ट ड्रिरो’. "तुम्ही किती प्याल याने काही फरक पडत नाही - मद्यपान करणाऱ्यांच्या आरोग्याला धोका दारुच्या कोणत्याही पेयाच्या पहिल्या थेंबापासून सुरू होतो." असे जागतिक आरोग्य संघटनेच्या दारुविषयावरील सल्लागार डॉ. कॅरिना फेरेरा-बोर्जेस म्हणतात. दारु पिणे वा न पिणे हा आता निव्वळ वैयक्तिक पसंतीचा किंवा नैतिकतेचा मुद्दा राहिला नाही आहे. दारुच्या सेवनाचे समर्थन करणारे आणि कोव्हिडची लस न घेणारे हे दोघेही सारखेच अवैज्ञानिक आहेत.

6. दारुबाबतचे अद्यतन विज्ञान हे सांगत असतांना भारतात, आपल्या अवतीभवती, आणि विशेषतः युवा पिढीमध्ये काय चित्र दिसते? आपण स्वतंत्र झाल्यापासूनच्या काळात प्रौढ भारतीयांमध्ये दारु पिण्याचे प्रमाण हे सध्या सर्वोच्च पातळीवर आहे. १५ वर्षांपेक्षा जास्त वयाच्या अशा भारतीय प्रौढ पुरुषांमध्ये 'हेवी एपिसोडिक मद्यपानाचे' प्रमाण हे २८% आहे. आपल्या देशात महिलांवर इतके बलात्कार आणि हिंसाचार का होतात याचे कारण समजणे अवघड नाही. 'निर्भया' सारख्या अनेक निर्घृण घटनांमध्ये गुन्हेगार हे दारु पिऊन तर होते असे आढळते. 'लॅन्सेट'मधला एक अहवाल असं सांगतो की भारतामध्ये दारुशी संबंधित समस्यांमुळे रुग्णालयांतील एकूण भरतीपैकी जवळजवळ २० टक्के रुग्णभरती होते तसेच आपत्कालीन कक्षात नोंदवल्या जाणाऱ्या सर्व दुखापतीपैकी ६० टक्केचे कारण दारुशी संबंधित असते. दारुच्या दुष्परिणामांचा आपल्या आरोग्य व्यवस्थेवर किती मोठा भार पडतो याचं हे दर्शक आहे.

7. दारु हा निव्वळ एक 'फन प्रॉडक्ट' वा 'प्लेझर गुड' नसून गंभीर सार्वजनिक धोका आहे, आधुनिक कॉलरा आणि प्लेग आहे. हे सत्य आपल्याला सर्वप्रथम समजून घेतलं पाहिजे. हे वैज्ञानिक तथ्य आपल्यापर्यंत पोहोचू नये आणि आपले मत दारुविरोधी बनू नये यासाठी महाकाय दारु कंपन्या जीव तोडून प्रयत्न करत असतात. दारुविषयी खोटी वा अर्धवट माहिती देणं, आणि समाजातील प्रचलित चालीरीती व समज बदलून मद्यपानाला 'ग्लॅमरस' रुप प्राप्त करून देणं हा त्यांचा प्रमुख उद्देश असतो. त्यातुनच दारु पिणे हे 'कूल' आहे, मॉडर्न आहे आणि जगण्याचा 'नॉर्मल' भाग आहे असा भास सगळीकडे आणि मुख्यतः तरुणांमध्ये पैदा करण्यात मद्यकंपन्या कमालीच्या यशस्वी झाल्या आहेत. भारतासारख्या विशाल देशात, त्यातही युवा पिढीत (लांब काळाचे गिर्हाईक हवे ना!) आणि मुले व मुली असे दोघांतही दारुसेवनाचे प्रमाण वाढवावे ही आंतरराष्ट्रीय मद्यकंपन्यांची ठरवलेली मार्केटिंग नीती आहे. म्हणूनच खेळाडू, अभिनेते, सोशल मीडिया, चकचकीत जाहिराती, प्रायोजकत्व, इ.च्या माध्यमातून 'दारु प्या - इट्स युअर लाईफ, मेक इट लार्ज', असे सातत्याने भिनवले जाते आहे. फर्स्ट ईयर असो वा फर्स्ट जॉब, ट्रीप असो वा फेस्ट, होळी असो वा थर्टी फर्स्ट, नैराश्य असो वा जल्लोष, लमन असो वा ब्रेक-अप, कुठल्याही प्रसंगात दारु पिणे हे उत्तर व उत्सव साजरा करण्याची पद्धत असे आता सर्रास चालू झाले आहे.

8. मद्यकंपन्या करत असलेल्या 'कल्चरल कंडिशनिंग'चे यशोशिखर म्हणजे 'लोकांना दारु पिता येणे हा त्यांच्या वैयक्तिक निवडीचा प्रश्न आहे' अशा प्रकारे मांडणी करून मद्यसेवनाला स्वातंत्र्याच्या मुद्द्याशी, 'फ्रीडम ऑफ चॉईस'शी जोडणे हा आहे. १९३० च्या दशकात जसे सिगारेट कंपन्यांनी स्त्रीवादाच्या "स्वातंत्र्याची मशाल" असे म्हणून सिगारेटचे ब्रँडिंग केले व महिला धूम्रपानाला प्रोत्साहन दिले, तसेच मद्यकंपन्या आज आख्या युवा पिढीच्या बाबतीत करताहेत. आणि दुर्दैवाने कॉलेज, नोकरी वा दैनंदिन जगण्यात पुरेसा आव्हानात्मक आणि अर्थपूर्ण पर्यज सापडत नसलेले असंख्य युवा या बेगडी प्रचाराला भूलत आहेत.

9. व्यक्तीच्या कुठल्याही निवड स्वातंत्र्याचे बौद्धिक कार्यान्वयन कोण करतो तर मेंदू, पण दारु ही नेमकी मेंदूवरच प्रभाव टाकते आणि फायदा-तोटा समजून घेऊन तर्कशुद्ध निवड करण्याच्या व्यक्तीच्या क्षमतेला पार खच्ची करते. पहिला पेग घेतल्यानंतर मेंदू नाही तर दारु निवड करते. दारुच्या बाबतीत, मुक्त निवडीची कल्पना एक मिथक आहे. मद्यसेवन करण्याआधी कंपन्यांच्या शक्तिशाली प्रचारतंत्राचा आणि त्यानंतर प्रत्यक्ष दारुचा आपल्यावर अंमल असतो. खरे निवडस्वातंत्र्य हे पिण्याचे नसून दारुपासून दूर राहण्यातच आहे. फिल्मस्टार्स सुद्धा जेव्हा मद्यपानाचे नसलेले स्वातंत्र्य वापरतात तेव्हा स्वतः तर त्याचे गुलाम बनतातच पण फूटपाथवर झोपणाऱ्या अनेकांना 'थर्ड पार्टी डॅमेज' करतात. मात्र अशा प्रसंगी अत्यंत चलाखीने दारु कंपन्या या दारुमुळे होणारे नुकसान हे जणू काही पिणाऱ्यांची वैयक्तिक जबाबदारी आहे असे दर्शवतात आणि स्वतः नामानिराळे राहू पाहतात. जणू 'दारु' या उत्पादनामध्ये कोणतीही समस्या नाही, तर समस्या ही व्यक्तीच्या चारित्र्याची किंवा मद्यपचनक्षमतेची किंवा जबाबदारीने कसे प्यावे हे माहित नसल्याची आहे, असे या कंपन्या भासवतात. 'लॅन्सेट'चा रिपोर्ट मात्र सांगतो की भारतातील अर्ध्याहून जास्त दारु पिणारे हे 'धोकादायक मद्यपान' या श्रेणीत मोडतात. दारु ही या पारतंत्र्याची केमिकल एजंट आहे.

11. वैयक्तिक, सामाजिक, आर्थिक आणि राजकीय बाबतीत दारुमुक्ती हेच खरे स्वातंत्र्य आहे! जिथे लोकांनी एकत्र येऊन दारुबंदी लागू केली अशा महाराष्ट्रातील पहिल्या जिल्ह्यात मी राहत असल्याने अनेक अंशांनी हे स्वातंत्र्य मी अनुभवतो. त्या आंदोलनाचा भाग म्हणून १९९३

साली, इ. तिसरीत असताना, आमच्या कुटुंबाच्या तीन पिढ्यांसोबत जेलमध्ये जायची संधी मिळाली हा माझ्या आयुष्यातल्या सर्वात अभिमानाच्या प्रसंगांपैकी एक! पण सोबतच दारुविषयी माझी नेमकी मनोभूमिका देखील त्या दिवशी निश्चित झाली, मी स्वतंत्र झालो.

दारुबाबतचे विज्ञान समजल्यानंतर आता आपले युवा काय ठरवणार?

सुप्रसिद्ध हिंदी कवी श्री. हरिवंशराय बच्चन यांच्या 'अग्निपथ' कवितेपासून प्रेरणा घेऊन मी सर्व युवामित्रांना आवाहन करतो:

स्वास्थ्य का विनाश है, मृत्यु का ये पाश है,

नशासे दूर रहने की कर शपथ, कर शपथ, कर शपथ,

मुक्तिपथ, मुक्तिपथ, मुक्तिपथ!

अमृत बंग

लेखक हे 'निर्माण' युवा उपक्रमाचे प्रमुख आणि 'सर्च' या सामाजिक संस्थेचे सहसंचालक आहेत.

amrutabang@gmail.com

विकासाचा 'मुक्तिपथ' काय? : मुक्तदारू की दारुमुक्ती? -

https://www.youtube.com/watch?v=6mq3Rf10_mg

युवकांनी गहाण ठेवलेले स्वातंत्र्य!

चतुःखून
अमृत बंग

'मुक्तदारू की दारुमुक्ती?' याचे उत्तर केवळ व्यक्तिगत असू शकत नाही...

दारुचे होताने. दारू असलेले कोणतेही वैद्य, रुग्ण किंवा आरोग्य सुलक्षण कोणतेही असते, हे कर्तरीय होण्याचा थोका निर्माणा करताना.

(४) दारू हा निव्वळ एक 'फन प्रोडक्ट' वा 'सेलेब्रिटी' नसून मनीषरसाजिनीक पदार्थ आहे, आधुनिक काळात आणि च्येन आहे, हे सत्य अल्पकालात सर्वप्रथम समजून घेतलेले पहिले आहे. वैज्ञानिक तथ्य अपल्यापचने पोहोचून नवे आणि आणखी सातदाखिलेची बनू शकतात मालाकार्य दारू कंपनीच्या जीव वीजतून प्रगल्भ करत असतात. दरमिनीची खेडीत या अर्थीत मालिका आहे, आणि समजातील प्रचलित चालीरीती व सकारण यद्युक्त महाबनाला 'सर्विस' रूप प्राप्त करत देण्या हा त्यांचा प्रमुख उद्देश असतो. यद्युक्त दरमिनी हे 'ड्रग्स' आहे, मॉडर्न आहे आणि जगण्याचा 'नॉर्मल' भाग आहे असा भासवण्याचे आणि मुख्यात तरुणांपैकी पैदा करण्यात यश कंचांच्या काल्पनिक रसायनशास्त्रज्ञांना आहेत. भारतवर्षाच्या विज्ञान देवात, त्यातील जगणिले (सोफिस्टिकेटेड रिजर्व्हिव्ह कंसेप्ट) आणि मुक्त व सुरुत आसा दोघातील दरमिनीच्या प्रकृता बघवलेले ही आंतरराष्ट्रीय महत्त्वपूर्ण धरवलेली माफेरींग नीती आहे. म्हणूनच खेळात, अभिनेते, सोशल मीडिया, चक्रचक्रीत जाहिराते, प्रचाराकार्य, इ.च्या माध्यमाने 'दारू'चा ट्रिपल अरिजात (लॉक, मिक इट लाईज'), असे सातत्याने मिनीकृत जात आहे. फस्ट इवॉल्यूशन, ट्रिपल अरिजात वा फेस्ट, मोडर्न असे वा योजनेत, भारत अरिजात वा जल्लोचने, लवण असे वा केक-अप, कुटुंबातील प्रसंगात दारू पिणे हे उत्तर व उत्तम यवारा करण्याची पध्दत असे आता सर्वत्र चालू झाले आहे.

(८) महा कंपनीक करत असलेल्या 'कॉलरल कनिडीनॉमि'चे यलोसिडर म्हणजे लोकांना दारू पिणे वेगे हा लोकांच्या केवळिक नवोदारीचा प्रसन्न आहे. असा प्रसारक हांउजी करून महादिकानता स्वतंत्रतापुढे मुदयाने, फ्रीडम ऑन 'बॉईस'ची जोडणे हा आहे. १९३० च्या दशकात असे विभक्त कंपनीनी स्वीवियतल्या 'स्वातंत्र्याची मशा' असे म्हणून विस्तार घेवळिडिग करत हा महिल्ला धुधपानाला प्रोत्साहित, तसेच चक्र कंपनी आज अरुद्धाच्या पिढीची यवोनीत करवत आहे. आणि दुंदयाने कांजिन, नीरीची ही-दीनित जगणिले पुढे अहवाल राहिलेती की भारतामध्ये वेगळ्यातलेलें पळून चालीरीतीची जावयाने २-टके जगणिले दारूची संवैतात समयावळी होत नसेच आपल्यातली कडात नोंदवल्या जाणवत सर्व दुवाविलेकी ६० टकलेने

कारण दारूची संवैतात असते. दारूच्या युवकांनी गहाण ठेवलेले स्वातंत्र्य किती मोठा धार पडलेला नसेल हे दहाक आहे.

(५) दारू हा निव्वळ एक 'फन प्रोडक्ट' वा 'सेलेब्रिटी' नसून मनीषरसाजिनीक पदार्थ आहे, आधुनिक काळात आणि च्येन आहे, हे सत्य अल्पकालात सर्वप्रथम समजून घेतलेले पहिले आहे. वैज्ञानिक तथ्य अपल्यापचने पोहोचून नवे आणि आणखी सातदाखिलेची बनू शकतात मालाकार्य दारू कंपनीच्या जीव वीजतून प्रगल्भ करत असतात. दरमिनीची खेडीत या अर्थीत मालिका आहे, आणि समजातील प्रचलित चालीरीती व सकारण यद्युक्त महाबनाला 'सर्विस' रूप प्राप्त करत देण्या हा त्यांचा प्रमुख उद्देश असतो. यद्युक्त दरमिनी हे 'ड्रग्स' आहे, मॉडर्न आहे आणि जगण्याचा 'नॉर्मल' भाग आहे असा भासवण्याचे आणि मुख्यात तरुणांपैकी पैदा करण्यात यश कंचांच्या काल्पनिक रसायनशास्त्रज्ञांना आहेत. भारतवर्षाच्या विज्ञान देवात, त्यातील जगणिले (सोफिस्टिकेटेड रिजर्व्हिव्ह कंसेप्ट) आणि मुक्त व सुरुत आसा दोघातील दरमिनीच्या प्रकृता बघवलेले ही आंतरराष्ट्रीय महत्त्वपूर्ण धरवलेली माफेरींग नीती आहे. म्हणूनच खेळात, अभिनेते, सोशल मीडिया, चक्रचक्रीत जाहिराते, प्रचाराकार्य, इ.च्या माध्यमाने 'दारू'चा ट्रिपल अरिजात (लॉक, मिक इट लाईज'), असे सातत्याने मिनीकृत जात आहे. फस्ट इवॉल्यूशन, ट्रिपल अरिजात वा फेस्ट, मोडर्न असे वा योजनेत, भारत अरिजात वा जल्लोचने, लवण असे वा केक-अप, कुटुंबातील प्रसंगात दारू पिणे हे उत्तर व उत्तम यवारा करण्याची पध्दत असे आता सर्वत्र चालू झाले आहे.

(८) महा कंपनीक करत असलेल्या 'कॉलरल कनिडीनॉमि'चे यलोसिडर म्हणजे लोकांना दारू पिणे वेगे हा लोकांच्या केवळिक नवोदारीचा प्रसन्न आहे. असा प्रसारक हांउजी करून महादिकानता स्वतंत्रतापुढे मुदयाने, फ्रीडम ऑन 'बॉईस'ची जोडणे हा आहे. १९३० च्या दशकात असे विभक्त कंपनीनी स्वीवियतल्या 'स्वातंत्र्याची मशा' असे म्हणून विस्तार घेवळिडिग करत हा महिल्ला धुधपानाला प्रोत्साहित, तसेच चक्र कंपनी आज अरुद्धाच्या पिढीची यवोनीत करवत आहे. आणि दुंदयाने कांजिन, नीरीची ही-दीनित जगणिले पुढे अहवाल राहिलेती की भारतामध्ये वेगळ्यातलेलें पळून चालीरीतीची जावयाने २-टके जगणिले दारूची संवैतात समयावळी होत नसेच आपल्यातली कडात नोंदवल्या जाणवत सर्व दुवाविलेकी ६० टकलेने

ही नेमकी मेंदूचाच प्रभाव टाकते आणि फायदा मोठा समजून घेऊन लक्ष्यशुद्ध निवड करणाऱ्या युवकांना क्षमता वा राखणी करणे, योजनेत पेश-पेक्याबाबत मेंदू नाही तर दारू निवड करणे. पेक्याबाबत मेंदू, मुक्त निवडीची कल्पना एक मिथक आहे. महादयाने करणाऱ्या अक्री समजाच्या रक्षितारक्षणी प्रचारातजावा आणि यवतंतर प्रत्यक्ष दारूचा आरूपावर अंमल असतो. खरे निवारकस्वतंत्र्य हे पिण्याने नसून दारूबाबत नूर गहाणकार्य आहे. फिल्लारसमृद्धता 'वेळा' म्हणूनच नसलेले स्वतंत्र्य वापरतातलेलें लवक-म्हणून च्यावे गहाण चालताना चक्र फुटवण्यात होण्याचे अर्थका 'पर्ट' पर्ट र्टिन' करताना. मात्र आज प्रवृत्ती अनंत चलावलीत देणते कंचांच्या वा दारूमुळे होताने नुकसान हे जगु काती किणाऱ्याची वैविकितक जबाबारी आहे असे दर्शवतात आणि यवत-नामयिदच्छेद्द गृह वाहताना, जगु 'दारू'चा उत्पादनामध्ये कोणतेही सामर्थ्य नाही, तर सामर्थ्या ही व्यक्तीच्या चारित्र्याची किंवा महादयानेकमी किंवा जागरवृत्तीने कते यवते हे निवडीत सरवण्याची आहे.' असे वा कंचांच्या भासवतात. 'सर्विस'चा फिनेट भाग सांगिते की भारतातील अरुधांतून जास्त दारू पिणारे हे 'केसदाकार महादय' वा केसदा कोसदात. दारू ही वा पावलेज्याची केसिकाएडिओ आहे.

(९) वैविकितक, सामाजिक, आर्थिक आणि राजकीय वायवतीत दारूमुक्ती हे खरे स्वातंत्र्य आहे! जिणे लोकानी एक वेळ दारूवरीत लागू केलेली आज महादयानेकमी किंवा किंवा जगणिले में पाहत असायचने अर्थीक आरौती हे स्वातंत्र्य मी अनुभवते. मा अर्थीकनवाच वा म्हणून १९९३ साली, इ. तिसरीत असताना, आमच्या कुटुंबाच्या तीन पिढ्यांसोबत जेलमध्ये जायची संधी मिळाली हा माझ्या आयुष्यातल्या सर्वात अभिमानाच्या प्रसंगांपैकी एक! पण सोबतच दारुविषयी माझी नेमकी मनोभूमिका देखील त्या दिवशी निश्चित झाली, मी स्वतंत्र झालो.

दारूबाबतचे विज्ञान समजल्यानंतर आता आपले युवा काय ठरवणार?

सुप्रसिद्ध हिंदी कवी श्री. हरिवंशराय बच्चन यांच्या 'अग्निपथ' कवितेपासून प्रेरणा घेऊन मी सर्व युवामित्रांना आवाहन करतो :

स्वास्थ्य का विनाश है, मृत्यु का ये पाश है,
नशासे दूर रहने की कर शपथ, कर शपथ, कर शपथ,
मुक्तिपथ, मुक्तिपथ, मुक्तिपथ!

अजयच्या युवावाढीचे खरे 'स्वातंत्र्य' कुठले - दारू पिण्याचे की दारूपासूनचे? लवकच येऊ घाउलेल्या सत्याहतराण्या स्वातंत्र्यदिवसिनीसुत्तने अल्पकालात लोकसंख्येचा सर्वात मोठा भाग अल्पकालात युवा विद्येने या प्रचारात विकार करणे आणि स्वातंत्र्याची निर्दिष्टता अशी मुक्तीवाच वचने अर्थीत महादय आहे. दरमिनीची वैविकितक व सामाजिक नीती काय असली हा निव्वळ मानवा सामर्थ्य प्राप्त नसे. लोकांना, याबाबतचे विज्ञान व पुढले वक्त संवैतात नैक्याकला हवे :

(१) 'स्वोबल बर्जन ऑफ डिसीजेस' हा अरुद्धा जगणाला सामाजिक आरोग्यावरील अज्ञानकारणाचा सर्वात मोठा अंशक असत सांगते की, मुक्त आणि अनिगतस चारणीतून दरमिनीच्या सर्वांत बळकाय कारणांपैकी, दारू पिण्याचा घातकता आहे. दारूची निर्दिष्टता कारणांपैकी प्रत्येक दारू संवैतकाला काय व्यक्तीचा मृत्यू होत.

(२) जागतिक आरोग्य संघटनेच्या 'ग्लोबल स्टेटस रिपोर्ट ऑन अरुक्तीहोत ओई हेल्थ' कोणत्याही जगणामध्ये दरवर्षी सुमारे ३३ लाख लोक दरमिनीच्या मृत्यूची पडतात. काळातील याच म्हणजे प्रौढांच्या तुलनेने तरुणांमध्ये दारूचे जास्त संयोग होताने. २० ते ३९ वर्षी यवोवृत्तीतून एकाच वर्षी मृत्यूकी १३५ टकले मृत्यू जल्लोचने होताने. दारूचा वापर हा दोनसोदतुन अर्थीक लोकां आणि अपचण परिस्थितीना कारणीभूत ठरते. दारूचे पुढारण्यम फक्त पिणाऱ्यांपुरते मर्यादित राहून नाहीत तर लोकांकडे व्याकृत समाजावर देखील होताने, जसे की रिवायातेत अल्पकार, गर्बची वाढणे किंवा रसायनात अल्पकार. एकदशित, वैविकितक श्रावक आणि शर सरकडासती, दारू हा बाकी कुठल्याही दुग्ण्या अर्थीक हानिकारक पदार्थ आहे.

(३) इटर्नलसत्य एजन्सी फॉर रिसर्च ऑन कॅन्सरने सर्वांतपुढे किंवापुढार, दारू हा एक एंशिकक, भावकीओसिडक आणि अरुक्तीविय निर्माण करणारा पदार्थ आहे आणि 'पुं' म्हणून कॅन्सरनास' आहे. कॅन्सरला क्युविलीत दुग्ण्याच्या अर्थीकतात पदाथीच्या वा गटात ओविलीटॉस, नोवळू आणि चक्रकरीटुरलर गटा क्युविलीटो दारूचा समोपेत आहे. अरुक्तीविय, पापन, कोलीकालर आणि पदाथीका क्युविलीटोस सात प्रकृतीचे कर्तरीय दारूमुळे संभवतात आणि जगत दरवर्षी ७.५ लाख नवीने कॅन्सर केस